

Pověsti z Hartmanicka

Krajina rozpjatá mezi věky mne vždy lákala svými legendami o svatém Vintíři, muži z počátků zdejšího křesťanství. Konec jiného náboženství na Šumavě, toho hebrejského, zde obstarali nacisté a marně jim vzdoroval duch posledního hartmanického rabína. Už Balbín mám přinesl zprávy o tajemném jezeře u Javorné a rokokový záznam o nezemské Georgii zase obohatil pověstné dějiny záměčku Karlova.

Pod Fraudentalem se děly čertoviny a do zkazek vstoupil i horor z Dolního Těšova, v němž hrály svou roli kapesní hodinky. Zatímco palvínovský svatý Valentin uzdravoval poutníky, svatý Vintíř si na Dobré Vodě posvítil na uzdravování dobytčat, čím si vysloužil nehynoucí respekt místních sedláků.

A nesmí chybět prášilský seriál historek o podloudníkovi Tabákovém Petrovi. Nakonec nemohu pominout báje soustředěné kolem Mouřence. A přesto se vždy rád vracím do hartmanické synagogy, abych zde s lidmi přemítal o hořkosti dějin a sladkosti nadějí. Nic lidského nám totiž nemůže být cizí.

Více o autorovi Ondřeji Fibichovi na www.cestyksumave.cz

Potok plný stříbra

U Hartmanic teče potok, jehož kamenité dno se jednou do roka promění ve stříbro. Jednou tudy šla v den pašijový jedna žena s děckem. Tu uviděla pod vodou samé stříbro. Dítě posadila na břeh a pilně sbírala třpytící se kamení do zástěry. Běžela s ním hned domů, že se pro dítě pak vrátí. Jenže při návratu již svého miláčka nenašla. Plna zoufalství běžela k jednomu moudrému muži v Javorné. Ten jí poradil, aby část stříbra věnovala chudým. Po roce pak své dítě zase najde. A skutečně, našla pak sedět u potoka svůj opravdový poklad, jak k ní vztahuje své ručky. Avšak zbytek stříbra změnil se zase v obyčejné kamení.

Stachovský zápis, rukopis, b. v.

Svatý Jan na náměstí

Uprostřed Hartmanic se tyčí socha svatého Jana stíněna mohutnou lípou. Je na ní nápis: Georgius Polaf 1731. Byl to právě on, kdo nechal tuto památku postavit. Jednou orál na svém poli, když tu mu pluh podivně nadskočil. I začal na tom místě kopat a ejhle, z hlubiny se vynořila okovaná truhlice a byla plná zlata. Právě tento poklad byl sedlákem věnován na postavení kamenné sochy. Víko z té truhly ještě donedávna sloužilo za dvířka do sklepa ve stavení číslo 30.

Emil Brunn in Waldheimat 5/5 1928

Hartmanický věštec

Slavný zaříkávač páter Ondřej Winter dokázal také věštit budoucnost. Když sloužil na místní faře, velice ho zlobila prostopášnost lidí. Místo do kostela chodili Hartmaničtí do hospod a tam se věnovali obžerství a kartám. I předpověděl jim jejich duchovní pastýř, že vbrzku budou boží mocí potrestáni. A vskutku jedna polovice městečka poté vyhořela.

Jan Beckovský, Poselkyně starých příběhův českých II 1879-87

Otcovská neláska

Jednomu zatvrzelému muži zemřeli náhle oba synové. Moc jich neželel, protože je neměl rád. Když se o tom někdy sousedé zmínili, začal své syny proklínat: „I kdyby teď ožili, hned bych je zase poslal do hrobu vlastníma rukama.“ Jednou v noci šel zase kolem hartmanického hřbitova a v opilosti své děti proklínal. Tu za sebou uslyšel kroky a dvě bílé postavy mu byly v patách. Nohy mu vypověděly službu a ti rozčilení duchové ho tloukli tak dlouho, až mrtvý klesl k zemi.

Gustav Jungbauer, Böhmerwald Sagen 1924, str. 221 – 222

Světelný rabín

Pod Harmanicemi u odbočky na Palvínov se kdysi rozkládal židovský hřbitov. Lidé si vypravovali, že se tam v noci zjevuje duch zdejšího rabína a střeží klid svých souvěrců. Kdo by chtěl rabína rušit, před tím se okamžitě rozplyne.

Emil Šnicar, Sběrka pověstí a zvyků z Dolejšího Těšova in Sušické listy 1928

S čertovskou pomocí

Na Hořejším Těšově sloužil za správce jakýsi Hering, osoba to prohnaná a mstivá. Majitelka velkostatku jej nakonec musela propustit. Ještě mu na odchodnou ve své dobrotivosti uspořádala hostinu. Avšak rozvzteklý správce se vyplížil do domu, našel pušku a z okna milou paní zastřelil. Vzápětí namířil hlaveň i proti sobě. Sebevraha nemohli řádně pochovat, a tak ho chtěli někde hodit do močálu. Dali jeho rakev na vůz a dle starého zvyku pobídli koně: „Tak s Pánem Bohem!“ Avšak koně stáli jako přikovaní, takže vozka zaklel: „Když to nepojede s pánembohem, tak to půjde s čertem!“ A hle, koně pak ujížděli jako splašení.

Emil Šnicar, Sbírka pověstí a zvyků z Dolejšího Těšova a okolí in Sušické listy 1928

Knoflíkem na medvěda

Mezi Luzným a Roklanem kdysi řádili medvědi. Žádné stádo si nemohlo před nimi být jisté. Až po čase se našel jeden srdnatý sedlák z Rokyty, který se vydal k Javoří Pile na číhanou. Poblíž narazil na medvědí brloh, před nímž se vyhříval obrovský medvěd. Jenže náš lovec měl v ládovačce jen broky. Co teď? Rychle si uřezal ze své kazajky všechny olovené knoflíky a jimi pušku nabil. Celý rozechvělý si radši flintu založil do rozsochy blízkého stromu. A opravdu pak divé zasmolené zvíře zabil jednou ranou. Medvědí kožich pak nosil v zimě a všude budil zaslouženou pozornost. Od té doby se tam pak medvědi neukázali.

Stachovský zápis, rukopis, b. v.

Více pověstí na <https://povesti.knih-pt.cz/obsah/seznam?region=7>

Tento projekt vznikl za finanční podpory [Česko – německého fondu budoucnosti](#), ve spolupráci Městské knihovny Prachatice, spisovatele Ondřeje Fibicha a Kreisbibliothek Freyung.